

- 15.15-15.45 **Konuşmacı (Speaker) :** Dr. Charles Carlson (Radio Liberty Almanya)
Konu (Subject): Uygurca Çalışmanın Önemi
(The Importance of Studying Uyghur)
Türkçe Özet- T. Kocaoğlu
- 15.45-16.15 **Konuşmacı (Speaker):** Prof. Dr. Kemal Eraslan (İstanbul Üniversitesi)
Konu (Subject): Karahanlı Türkçesi
(Karahaniid Turkish)
- 16.15-17.00 **SORULAR ve CEVAPLAR**
QUESTIONS AND ANSWERS)

8 NİSAN (APRIL) 1988 CUMA

V. OTURUM (SESSION)

OTURUM BAŞKANLARI (CHAIRMEN)

Prof. Dr. Muharrem Ergin
A. Aydın Bolak

- 10.00-10.30 **Konuşmacı (Speaker):** Doç. Dr. Osman F. Sertkaya (İstanbul Üniversitesi)
Konu (Subject): Yeni Uygur Kitabeleri
(The New Uyghur Inscriptions.)
- 10.30-10.55 **Konuşmacı (Speaker) :** Prof. Dr. Gülçin Çandarlıoğlu (Mimar Sinan Üniversitesi.)
Konu (Subject): Uygur Tarihinin Ana Meseleleri
(The Basic Problems of Uyghur History).
- 10.55-11.10 **KAHVE MOLASI (Coffee Break)**
- 11.10-11.35 **Konuşmacı (Speaker) :** Prof. Dr. Reşat Genç (Ankara Üniversitesi)
Konu (Subject): Karahanlı Devlet Teşkilatı ve Türk Kültür Tarihindeki Önemi
(The State Organisation of Karahaniid and its impact on the History of Turkish Culture).
- 11.35-11.40 **Konuşmacı (Speaker):** Doç. Dr. İsenbike Togan (Harvard Univ.)
Konu (Subject): Moğollar ve Timurular Devrinde Doğu Türkistan.
(Eastern Turkestan in the period of Mongols and Temurids)

- 11.40-12.00 **Konuşmacı (Speaker):** Prof. Ram Rahul Sheel (Üniv. J.Nehru)
Konu (Subject): Doğu Türkistan ile Hindistan Arasındaki Tarihi Bağlar
(The Historical Connection between India and Eastern Turkestan)
- 12.00-14.30 **ÖĞLE YEMEĞİ (LUNCH):**
Türkistan Folklor ve Müziği

VI. OTURUM (SESSION)

OTURUM BAŞKANLARI (CHAIRMEN):

Prof. Dr. Bahacddin Ögel,
Ertuğrul Zekâi Ökte

- 14.30-14.55 **Konuşmacı (Speaker):** Erkin Alptekin (Radio Liberty Almanya)
Konu (Subject): Doğu Türkistan 'da Bugünkü Çin İdâresi
(Present Chinese Rule in Eastern Turkestan).

- 14.55-15.30 **Konuşmacı (Speaker):** Prof. Eden Naby. (Univ. of Wisconsin, USA)
Konu (Subject): Doğu Türkistan'daki Müşahedelerim
(My Observations in Eastern Turkestan)

- 15.30-15.45 **Türkçe özet: E. Alptekin**
KAHVE MOLASI (Coffee Break)

- 15.45-17.15

PANEL

YÖNETEN (CHAIR):

Doç. Dr. Mehmet Saray
KONUŞMACILAR (SPEAKERS)
Prof. Dr. Muharrem Ergin
Prof. Dr. Bahacddin Ögel
Dr. Bayramurza Hayıt
Aydın Bolak
Prof. Dr. Kemal Karpat.

DOĞU TÜRKİSTAN VAKFI

I. MİLLETLERARASI TÜRKİSTAN KÜLTÜR VE TARİH SEMİNERİ

6-7-8 NİSAN 1988

Yer: Atatürk Kültür Merkezi
Konser Salonu TAKSİM-İSTANBUL
Açılış: 6 Nisan 1988
Konser Salonu
Saat: 10.00

**DOĞU TÜRKİSTAN
KAFKASLARININ DÜZENLEDİĞİ
I. MİLLETLERARASI
TÜRKİSTAN KÜLTÜR VE
TARİH SEMİNERİ**

6 NİSAN (APRIL) 1988 ÇARŞAMBA

10.00-11.00 **AÇILIŞ (OPENING CEREMONY)**
Konser Salonu

D.T.V. Kurucusu İsa Y. Alptekin,
Başkanı Em. General M. Rıza Be-
kin, Protokol, Delegasyon, Gen.
Sek. Doç. Dr. Mehmet Saray'ın ko-
nuşmaları.

1. OTURUM (SESSION)
OTURUM BAŞKANLARI
(CHAIRMEN)

Prof. Dr. Abdullah Ömer Nasif
Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu

11.00-11.30 **Konuşmacı (Speaker):** Prof. Dr.
Edward Allworth. (Univ. of Colombia)
Konu (Subject): Türkistan Kültürü
Üzerinde Çalışmanın Önemi (*The Im-
portance of Studying Turkestan Cul-
ture*)

Türkçe özet: T. Kocaoğlu

11.30-11.45 **KAHVE MOLASI (Coffee Break)**

11.45-12.15 **Konuşmacı (Speaker):** Prof. Dr.
Alexandre Bennigsen (Univ. of Sorbon)
Konu (Subject): Doğu Türkistan
Çalışmalarının Önemi (*The Importance
of Eastern Turkestan studies*)

Türkçe özet: M. Saray

12.15-12.45 **Konuşmacı (Speaker):** Dr. M. Ali
Albar (Jidde, S. Arabistan)

Konu (Subject): Doğu Türkistan'ın
İslam Tarihindeki Rolüne Kısa Bir
Bakış (*A Brief Look on the Role of
Eastern Turkestan in Islamic History*)

Türkçe özet: E. İhsanoğlu

12.45-15.00 **ÖĞLE YEMEĞİ (LUNCH)**

Türkistan Müzik ve Folkloru

II. OTURUM (SESSION)
Oda Tiyatrosu Salonu
OTURUM BAŞKANLARI
(CHAIRMEN)

Prof. Dr. Tark Somer
Prof. Dr. Mustafa Kafalı

15.00-15.30 **Konuşmacı (Speaker):**
Dr. A.D.W Forbes (Univ. of Aber-
deen)
Konu (Subject): Gulca'daki Doğu
Türkistan Cumhuriyeti
(*Eastern Turkestan Republic in Kulja*)
Türkçe Özet: E. Alptekin.

15.30-16.00 **Konuşmacı (Speaker):** Dr. Engin
Muhabay (Radio Liberty, Alm.)
Konu (Subject): Doğu Türkistan'da
Kazaklar (*The Kazakhs in Eastern Tur-
kestan*)

16.00-16.15 **KAHVE MOLASI (Coffee Break)**

16.15-16.45 **Konuşmacı (Speaker):** Doç. Dr.
Ayça Adalılar (Turizm Geliştirme,
Vakfi. Bşk.)

Konu (Subject): Türkistan'da Halı-
cılık (*Carpeting in Turkestan*)

16.45-17.15 **SORULAR ve CEVAPLAR
(QUESTIONS AND ANSWERS)**

7 NİSAN (APRIL) 1988 PERŞEMBE

III. OTURUM (SESSION)
Oda Tiyatrosu Salonu
OTURUM BAŞKANLARI
(CHAIRMEN)

Prof. Dr. Emin Bilgiç
Prof. Dr. Şükrü Elçin

10.00-10.30 **Konuşmacı (Speaker):** Dr. Bay-
Mirza Hayıt (Tarihçi. Almanya)
Konu (Subject): Modern Türkistan
Tarihi Araştırmalarının Bugünkü Me-
seleleri (*Recent Problems in the stud-
ies of Modern Turkestan History*)

10.30-11.00 **Konuşmacı (Speaker):** Dr. Paul
B.Henze (Society for Central Asian
Studies)

Konu (Subject): Kaşgar'da Büyük
Oyun: Yakub Bey'e İngiliz ve Rus
Elçilikleri (*The Great Game in Kash-
garia: British and Russian Missions to
Yakub Beg*)

11.00-11.15 **Türkçe özet- M. Saray**

11.15-11.40 **KAHVE MOLASI (Coffee Break)**

Konuşmacı (Speaker): Doç. Dr.
Mehmet Saray (İstanbul Üniv.)
Konu (Subject): Osmanlı Devleti
ve Doğu Türkistan (*The Ottoman State
and Eastern Turkestan*).

11.40-12.00 **Konuşmacı (Speaker):** Doç. Dr.
Ahmet Rıza Bekin (Ankara Üniv.)
Konu (Subject): 1930'lu ve 1940'lı
yıllarda Doğu Türkistan'da İstiklâl Ha-
rekelleri (*Independence Movement Eastern
Turkestan in the years of 1930 and
1940*)

12.00-14.00 **ÖĞLE YEMEĞİ (LUNCH):**
Türkistan Filmi

IV. OTURUM (SESSION)
OTURUM BAŞKANLARI
(CHAIRMEN):

Prof. Dr. Orhan Oğuz
Dr. Baymırza Hayıt

14.00-14.30 **Konuşmacı (Speaker):** Prof. Dr.
Mehlika Aktolga- Kaşgarlı (Univ. of
Sorbon)

Konu (Subject): Hıristiyan Uygur-
lar (Christian Uyghurs)

14.30-15.00 **Konuşmacı (Speaker):** Doç. Dr.
Timur Kocaoğlu (Marmara Üniver.)

Konu (Subject): Türkistan Kültü-
rünü Öğrenmede Türkistan Lehçe-
lerinin Önemi (*Importance of Turk-
estani Dialect in Learning Turkestan
Culture*).

15.00-15.15 **KAHVE MOLASI (Coffee Break)**

**DOĞU TÜRKİSTAN VAKFI FOLKLOR
EKİBİ MÜZİK VE DANS KONSERİ**

Birinci Bölüm

Tarih: 6 Nisan 1988

Saat : 13.30

Yer : AKM. Konser Salonu

Yöneten: Hüseyin Hazneci

- 1... Seher Vakti.....**Müzik**
- 2... Allah Yarey.....**Şarkı**
Solo : Gülzade
- 3... Yumulak (Yuvarlak)**Şarkı**
Solo : Gülzade
- 4... Altun Can**Şarkı**
Solo : Gülzade
- 5... Ana Can**Türkü**
Solo : Enver
- 6... Tumarım**Şarkı**
Solo : Ferhat
- 7... Yari Yar**Atışma**
Söyleyenler : Gülzade-Ferhat
- 8... Altun Tatay mu?**Şarkı**
Koro eşliğinde dans : Halise
- 9... Gecek ile Müzik Konseri**Müzik**
Gecek : Kâmil
- 10.. Terek Bostan**Şarkı**
Solo : Gülendem
- 11.. Aydın Ayrıymaymen**Şarkı**
Solo : Gülendem
- 12.. Bahar Seylisi **Müzik**
Dutar : Muhammed Emin
Tanbur : Muhammed Yusuf
- 13.. Kustar**Şarkı**
Solo : Umay Gayretullah
- 14.. Kaşiniz Kara**Türkü**
Söyleyenler : Gülzade- Ferhat
- 15.. Hasret**Şarkı**
Solo : Kâmil Can
- 16.. Mukam**Müzik**
Söyleyenler : M. Yusuf- M. Emin

Istanbul Üniversitesi
TÜRK MUSİKİSİNİ ARAŞTIRMA VE
UYGULAMA GRUBU'NUN
ORTA ASYA TÜRK MUSİKİSİ
KONSER PROGRAMI

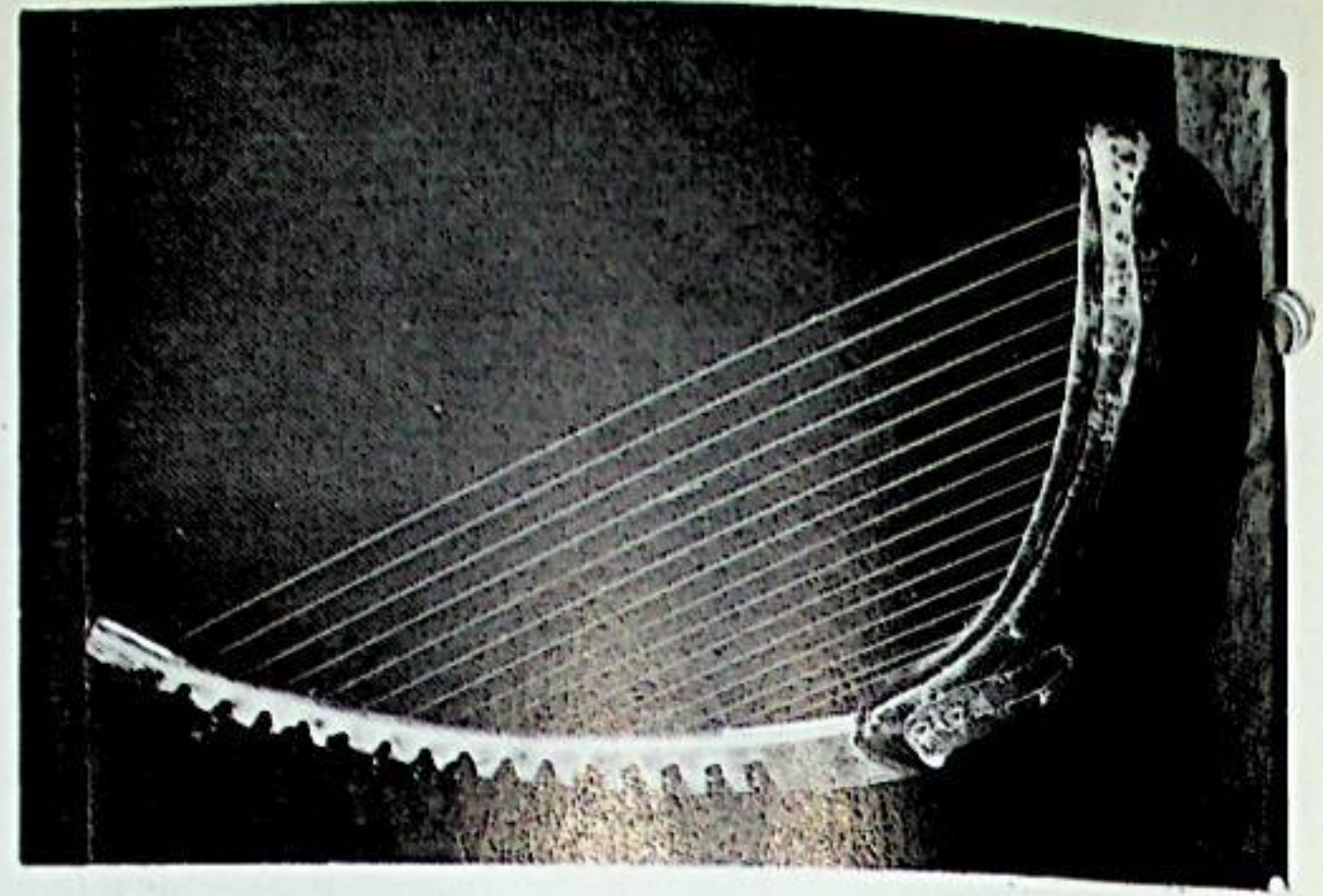
8 NİSAN (APRİL) 1988

Atatürk Kültür Merkezi Oda Tiyatrosu
Salonu Saat: 14.00

YÖNETENLER : Prof. Dr. Ayhan SONGAR
Yrd. Doç. Dr. R. Oruç GÜVENÇ

- 1... Semavir kuydım kaynarga (İdil Ural Şarkısı)
Misafir gelince çay ikram edilir ve bu
şarkı söylenir
- 2... Pamuk (Türkistan oyunu)
- 3... Altun tataymu (Uygur Türkleri şarkı ve oyunu)
Solo: Fatma Kanat
- 4... Sin sazını uynadın (İdil Ural şarkısı)
Solo: Gülten Urallı
- 5... Sensiz (Azerbaycan şarkısı)
Solo: Leylâ Ocak
- 6... Ceneşe (Kazak Türkleri şarkısı)
- 7... Ey şul şulayşul (Kazan Türklerinde gençlerin
atışması)
- 8... Asya Türk Musîkisinde İmprovize
- 9... Karacorga (Kazak Türklerinde tedavi seansı)
- 10.. Anayurt şarkısı (Özbek Türkleri şarkı ve oyunu)

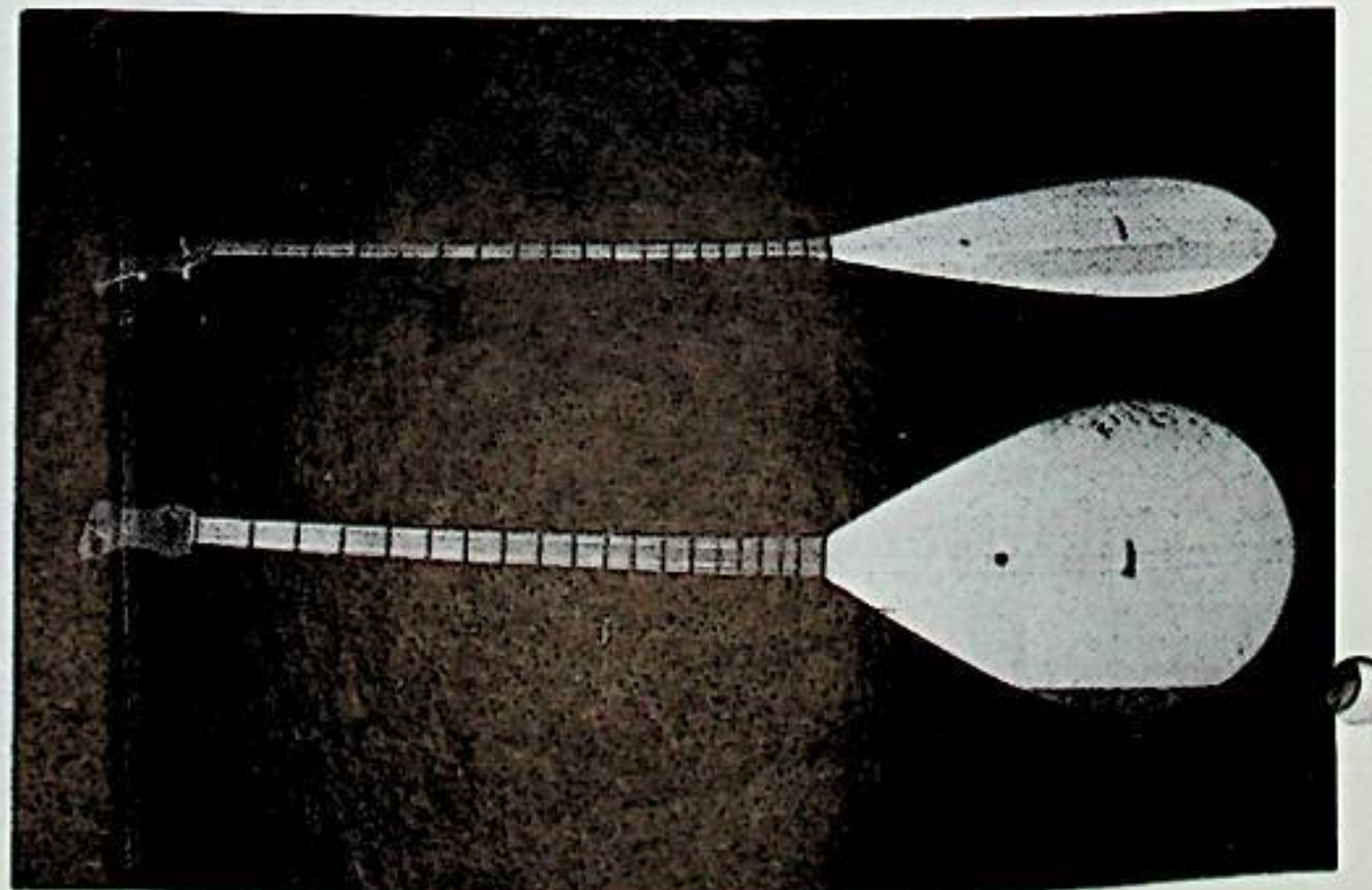
NOT: Bu konser, Doğu Türkistan Vakfı'nca düzen-
lenen "I. Miletlerarası Türkistan Kültür ve Tarih Sem-
pozyumu" dolayısıyla düzenlenmiştir.

Istanbul Üniversitesi

**TÜRK MUSİKİSİNİ
ARAŞTIRMA VE
UYGULAMA
GRUBU**

**ORTA ASYA
TÜRK MUSİKİSİ
KONSERİ**

GRUBUN ÇALIŞMA ALANI:

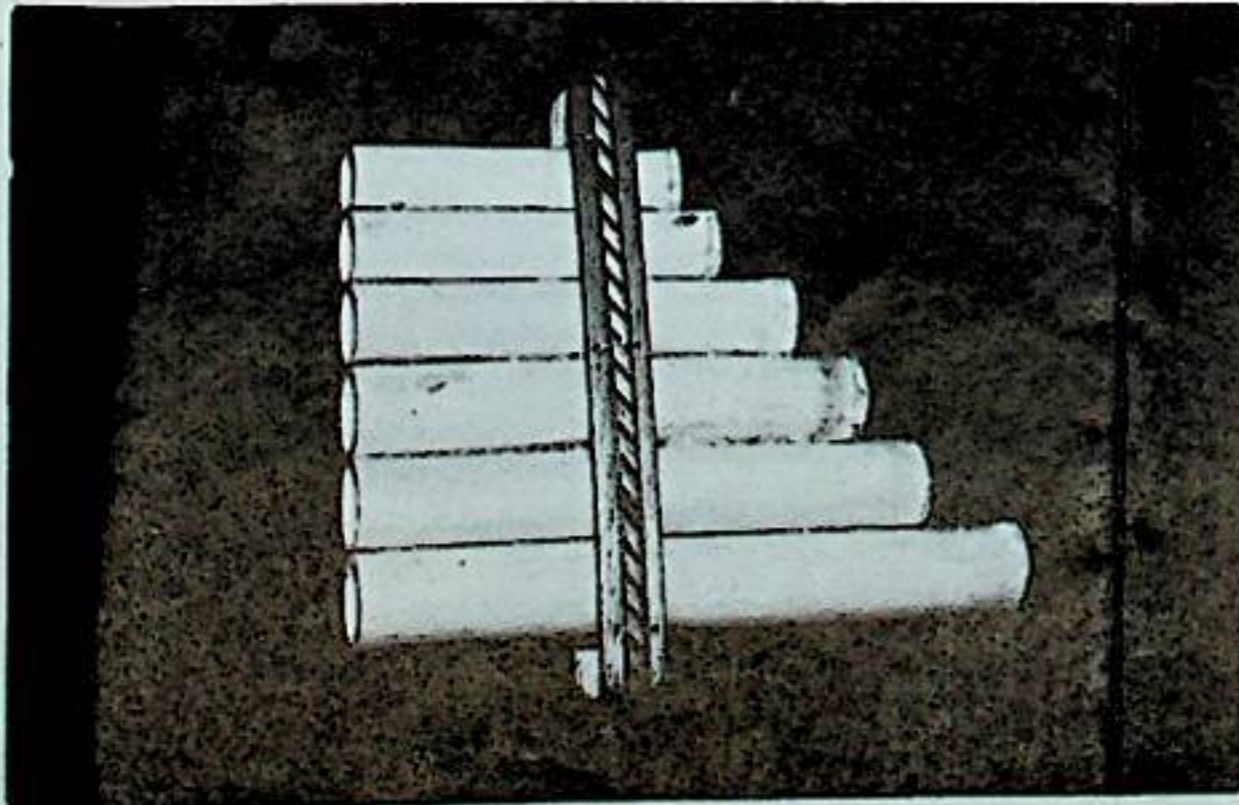
TUMATA (Türk Musîkisini Araştırma ve Tanıtma) Grubu adı ile Psk. Rahmi Oruç GÜVENÇ tarafından 1976'dan beri faaliyetini sürdüren grup; Prof. Dr. Ayhan SONGAR'ın konuyu İ.Ü. Rektörlüğü'ne takdim etmesiyle, Rektörlük tarafından İ.Ü. Türk Musîkisini Araştırma ve Uygulama Grubu adıyla Üniversite bünyesinde bir birim olarak kabul edilmiş ve Prof. Songar yönetimle görevlendirilmiştir. Psk.R.Oruç Güvenç, Klinik Psikolojisi'nden Doktor derecesi ile bu grubun şefliğini üstlenmiştir.

Sayıları kırkı bulan grup elemanları içinde, konservatuar öğrenci ve mezunları, mühendisler, doktorlar, öğretmenler, öğrenciler bulunmakta olup, Türk ve Dünya Musîkisi üzerine nazari ve tatbiki çalışmalar yapmaktadırlar. Enstrüman icrası, vokal iştirak, enstrüman imali ve tamiri, arşiv ve kütüphane, derleme ve baskı, çoğaltma çalışmaları genel faaliyetlerdir.

Grup elemanları Orta Asya (Kırgız, Kazak, Uygur, Özbek, Tacik, Türkmen, Azerbaycan Türk lehçelerinden derlenen şarkı ve müzikleri ve bunlarla ilgili bilgileri Balkanlar'da, Avrupa'da, A.B.D.'de, Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye dahilinde Devlet başkanlarına, Genel Kurmay Başkanlarına, okullara ve gayri resmi birçok kuruluşlara yönelik çeşitli konser ve seminerler vermişler ve vermektedirler. Çalışmalarını basın, yayın, konserler, Radyo ve TV. programları ile kamuoyuna aksettirmektedirler.

Haberleşme adresi:

- 1) Cerrahpaşa tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı
Cerrahpaşa- İstanbul
- 2) Selâmi Ali Mah. Söz Ebesi Sok. 3/7
Üsküdar - İstanbul Tel 334 84 38

Türk musîkisi'nin kökü Türkistan'a uzanmakta olup; altı bin yıllık bir geçmişe sahiptir. Milattan çok önceleri Çin'e inen Türkler'in müzik ve oyunlarını da Çin'e taşıdıkları bilinmektedir. Asyanın hemen her yerine, Avrupa'nın Asya'ya yakın kısımları ve eski İngiliz medeniyetine, Afrika'nın kuzeyine; Mezopotamya'ya; Eskimo ve Orta-Güney Amerika yerlilerinin medeniyetine, melodi ve enstrüman bakımından kuvvetli etkileri müzikologlarca kabul edilmektedir.

Asya Türk'ünün yaşadığı her boy ve kabile de müzik ve danslı oyun vazgeçilmez unsurlardır. Kazak ve Kırgızlar da "Karaçorga" isimli bir oyun oynamayan genç erkeklere kız verilmediği söylenmektedir.

"Baksı", "Bahsi", "Kam" adlı verilen Asya Türk şamanları, kullandıkları davul, kıl kopuz, şungobuz, muzraplı kopuz, zil, tef ve dümbekler ile transa geçerek hasta tedavisi, askeri savaşa hazırlama, fala bakma, mesele çözme, dua etme gibi işlerle uğraşurlardı.

"Baksı"ların kullandıkları paradedi enstrümanlardan olan kopuz (dombra, tutar) perde bağlama tekniği olarak pentatonik (beşsesli) bir özellik gösterir. Baksının icra özelliği de, önceden yapılmış bir beste şeklinde değil, o ana tekabül eden improvizasyon (içe doğuş) tarzındadır.

Pentationism ve improvizasyon özelliği ile daha çok sezgi ve spirüüel tesirlere yönelik olarak icra edilen Asya Türk musîkisi, İslâm dinî tesiri ile, spirüüel yönden daha da güçlenmiş ve Tasavvufî Türk Musîkisi doğmuştur. Büyük Türk-İslâm düşünürü Hoca Ahmed Yesevi'nin "Hikmetler" adını verdiği tasavvufî şiirleri âhenkle söylenmeye başlanmış, Anadolu'ya uzanarak, Bektaşî nefeslerine kaynak olmuş ve Yunus Emre gibi yüce gönüllüler bu geleneği devam ettirici malzemeleri hazırlamışlar, Anadolu Türk insanının mâneviyatını güçlendirmişlerdir.

Zamanla Bektaşî Musîkisi, aşık tavrı ve halk musîkisi denen şekilleri; Mevlevî musîkisi ise, Türk Sanat Musîkisini oluşturmuştur. Mehter marşları ve serhat türküleri de bu bütünü tamamlayıcı ve aynı enstrümanlara zuma, nakkare, nefir, keman ilavesi ile ortaya çıkmıştır.

Tasavvufî Türk Musîkisi, Anadolu'ya; Ney, Revab, Ud, Tanbuç, Çeng, Kanun, Bağlama (Saz), Gıçek, Mizmar, Nüzhe, Mugni, Pişe, Kudüm, Miskal (Musikar), Halile, Daire, Çalpare, Nevbe... gibi enstrümanlarla gelmiştir.

Bektaşî, Mevlevî Musîkisi, Tasavvufî Türk musîkisine örnek gösterilebilir. Bu tür musîki de, enstrümanların kullanılması, ilâhi bir vecd ve sevgi birlik, kardeşlik, insanlık hislerinin güçlenmesi içindir.

O halde, Asya Türk Musîkisi, Tasavvufî Türk Musîkisi, Türk Halk ve Folklor Musîkisi, Türk Sanat Musîkisi, Türk Askerî Musîkisi tarih içerisinde bir bütünlük arz ederek, Türk Musîkisinin tarihçesini ve genel karakterini ortaya koymaktadır.